

Bijlage VMBO-GL en TL
2010

tijdvak 1

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Tekstboekje

tekst 1

Filevrije dag

Doe mee!

Op donderdag 9 oktober 2008 staan er in Nederland geen files. Dat is het doel van de Nationale Filevrije Dag, een idee van de ANWB. Waarom? Files kosten tijd en geld en zijn slecht voor het milieu. Bovendien ziet 65 procent van alle Nederlanders files als een groot sociaal probleem, terwijl 33 procent de file voor

5 zichzelf als een probleem ervaart.

Nu kunnen we meer wegen aanleggen en het openbaar vervoer uitbreiden. Maar dat duurt minstens 6 tot 10 jaar. Dus moeten we het op korte termijn over een andere boeg gooien. Zoals het beïnvloeden van het verkeersgedrag van mensen. Als iedereen die dagelijks in de file staat onderzoekt of hij een goed

10 alternatief heeft, kan deze 'gewoonte' misschien worden doorbroken.

We weten dat als er 10 procent minder auto's op de weg zitten, veel files verdwijnen. Als we dat nou als voorbeeld op één normale werkdag – 9 oktober – kunnen bereiken, zou dat een enorme steun in de rug zijn voor werkgevers en werknemers om hier verder mee aan de slag te gaan!

15 Hoe willen we dat doen op 9 oktober? Door u bijvoorbeeld te stimuleren om op die dag eerder of later te vertrekken, te carpoolen, thuis te werken of het openbaar vervoer of de fiets te nemen naar het werk.

Of een filevrije dag gaat lukken? Ik hoop het, maar dat hangt natuurlijk af van het aantal mensen dat meedoet. Breng ik u op een idee? Kijk op pagina 58 van

20 de *Kampioen* of meld je aan op filevrijedag.nl.

Mr. Guido van Woerkom
hoofddirecteur ANWB

naar: Kampioen van oktober 2008

tekst 2

Meer asfalt is niet dé oplossing

Door Eduard Voorn en Wilfred Jonkhout

Vanochtend verwacht de verkeersinformatiedienst een zware spits: files met een totale lengte tot 350 kilometer.

Door de stakingen in het streekvervoer zijn er iets meer files dan op een normale donderdag, maar ook dan staat er ruim 200 kilometer file.

- 5 Naast een hoop ergernis leveren al die meters stilstaand blik ook een
behoorlijke schade op. In 2007 komt dat op 700 miljoen euro. De verwachting
van de Rijksdienst voor het Wegverkeer is dat in 2010 die schade ruim
1,1 miljard euro is. Ergernis en schade lijden tot veel geklaag. Geklaag van de
forensen die in de file staan en van de ondernemers die de rekening
10 gepresenteerd krijgen voor te late werknemers en te late levering van goederen.

- De ondernemers in het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) en het wegtransport laten
geregeld luidkeels weten dat ons land op de rand van een verkeersinfarct staat.
Investeringsen zijn nodig en wel zo snel mogelijk. Daarbij wijzen ze vooral
richting de overheid. Daar moet het geld vandaan komen om het verkeer weer
15 vlot te trekken.

- Volgens hoogleraar vervoerseconomie Piet Rietveld van de Vrije Universiteit in
Amsterdam kunnen de ondernemers in het MKB ook zelf bijdragen aan de
oplossing van het fileprobleem. "Het klinkt misschien eenvoudig, maar voor het
MKB is samenwerking de oplossing," aldus de hoogleraar. "Ze moeten meer oog
20 krijgen voor een gemeenschappelijke oplossing en niet alleen naar het eigen
probleem kijken. Een goed voorbeeld is de samenwerking tussen bedrijven op
het westelijk haventerrein in Amsterdam bij het vervoer van werknemers. Het
gebied ligt ver van het NS-station en daardoor namen werknemers vaak de auto.
De ondernemers bieden nu gezamenlijk een speciale busdienst aan, die
25 werknemers van en naar het station brengt. Dat scheelt een hoop
verkeersbewegingen."

Dit is deel 3 in een serie over het fileprobleem

naar: www.ad.nl van 14 mei 2008

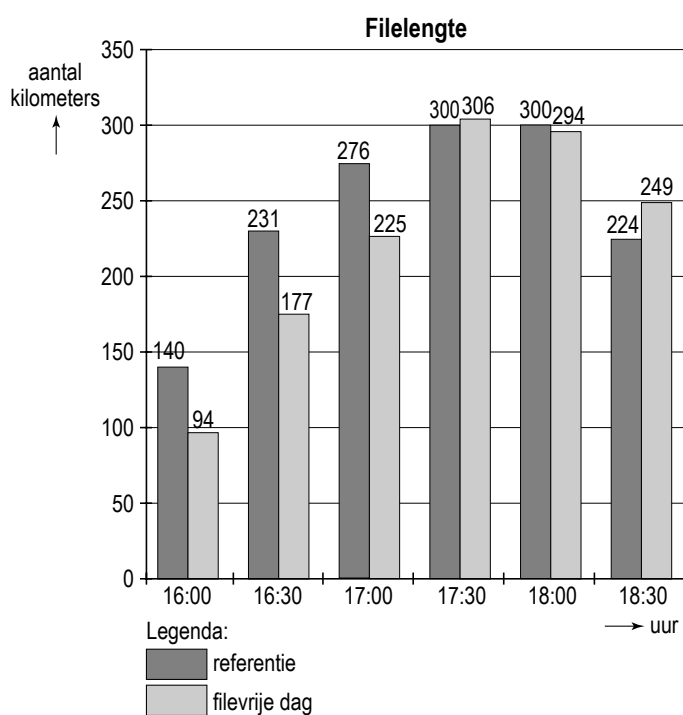
tekst 3

Minister Camiel Eurlings van Verkeer vindt de filevrije dag een succes, omdat veel mensen kennelijk bewust hebben nagedacht over hoe en hoe laat ze naar het werk zouden gaan.

- 5 Eurlings is daarom blij dat de filevrije dag georganiseerd is. Dat meldde een woordvoester van de minister, die donderdag voor het EU-beraad in Luxemburg is. Volgens de woordvoester is het nog te vroeg om te zeggen of de filevrije dag ook een succes is wat betreft het aantal en de lengte van de files. Daarvoor moet de avondspits worden afgewacht.

*naar: www.volkskrant.nl van 9 oktober 2008
(gepubliceerd op de website om 10.32 uur)*

tabel 1

Met 'referentie' wordt bedoeld: een normale donderdag

bron: www.tno.nl

tekst 4

Files

... wil files en milieuvuiling écht aanpakken. De kilometerheffing moet snel worden ingevoerd. De gereserveerde bedragen voor wegeaanleg moeten meer ten goede komen aan het openbaar vervoer. ... wil dat het natuurgebied rond het Naardermeer behouden blijft. Om files en milieuvuiling écht terug te dringen, moeten duidelijke keuzes worden gemaakt. Invoering van de kilometerheffing is zo'n keuze. ... is daar een groot voorstander van. De kilometerheffing maakt rijden op drukke wegen en in de spits duurder. Vervuilende auto's betalen meer, schone auto's minder. Zo wordt ook de luchtkwaliteit beschermd.

naar: website van een politieke partij van februari 2009

tekst 5

Standpunt: Kilometerheffing

... ziet niets in de kabinetsplannen voor een kilometerheffing. Het is een geldverslindend en technisch zeer ingewikkeld systeem, waardoor mensen op verschillende locaties en tijden andere bedragen gaan betalen. Dit leidt tot een elitespits. Alleen mensen die genoeg geld hebben of een baas die betaalt, kunnen dan 's morgens met de auto naar het werk.

naar: website van een politieke partij van april 2009

tekst 6

De ANWB is opgericht in 1883. Inmiddels zijn ongeveer 3,9 miljoen mensen lid van de ANWB. Dat is bijna een vierde deel van alle mensen die in Nederland wonen! De ANWB helpt mensen. Denk maar aan de Wegenwacht. Bijna altijd lukt het de Wegenwacht om een auto met pech te repareren. Ook bij problemen in het buitenland helpt de ANWB. De ANWB geeft ook informatie en advies over verkeer en vervoer, brengt mensen op ideeën voor vakantie of een dagje uit en de ANWB praat over het verkeer met ministers en ambtenaren.

naar: www.anwb.nl van april 2009

tekst 7

Kilometerheffing: Anders Betalen voor Mobiliteit

U heeft vast wel eens gehoord van rekeningrijden, kilometerheffing of kilometerprijs. Allemaal verschillende termen die worden gebruikt voor hetzelfde idee: u betaalt als u met uw auto rijdt, niet omdat u een auto heeft. Betalen voor het gebruik, niet voor het bezit. In de toekomst gaan we niet meer, maar Anders

5 Betalen voor Mobiliteit.

Het kabinet heeft besloten dat de kilometerheffing er nu ook echt gaat komen en dat vaste autobelastingen zoals de aanschafbelasting (BPM) en de motorrijtuigenbelasting (MRB) worden afgeschaft. De Tweede Kamer heeft dit kabinetsvoorstel in juli 2008 goedgekeurd.

10 Als ook de Eerste Kamer het voorstel goedkeurt, betekent dat, dat vanaf 2011 het vrachtverkeer als eerste te maken krijgt met de kilometerheffing. Vanaf 2012 wordt de kilometerheffing stapsgewijs ingevoerd voor al het andere verkeer. In 2018 moet iedereen betalen per gereden kilometer en zijn er geen vaste autobelastingen meer.

naar: www.verkeerenwaterstaat.nl van november 2008